

"לדורות"**סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל****שאלון לרישום קורות ניצול/ת השואה**

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

להזכירכם:

- את השאלון המלא נא לשלוח לדוא"ל: laad@jafi.org
- את הנספח החתום בידי הניצול/ה יש לשלוח בסריקה למייל laad@jafi.org או בפקס 03-7453557.
- למידע ושאלות בנוגע למילוי הטופס ניתן להתקשר למוקד המידע של המשרד לאזרחים ותיקים *8840.
- לשאלות בנוגע לשיבוצים או בעיות שעלו בעת הביקור ניתן להתקשר ל-"רוח טובה" 1-700-505-202.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה:בין	שם פרטי: חדווה
--------------	----------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדת:		בלועזית
שם פרטי איתו נולדת: עדית		בלועזית
שנתלידה:	מין:	שנתלידה:
1932	נקבה	1932
עיר לידה:	ארץ לידה:	הונגריה
שם פרטי ושם משפחה של האב:	שם פרטי ושם נעורים של האם:	
שנדור הניג	ברטה בורשטיין	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה:	ארץ המגורים:	ארץ המגורים:
דברצן	ישראל	ישראל
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה:	מקצוע לפני המלחמה:	חבר בארגון או בתנועה:
(יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)	(תלמיד, סנדלר, מורה)	(בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא)
מקומות מגורים בתקופת המלחמה:		
(שם העיר או האזור ושם הארץ)גרמניה, אוסטריה		
במידה והיית בגטו, ציין את שמו:	בלועזית	בלועזית
DEBREZEN		
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו:	בלועזית	בלועזית
Auschwitz, שטרסנוב, פלנדורף		
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:	תאריך השחרור:	מאי 1945
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו צ'כיה –מחנה של הג'וינט (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)	ציין מקום אליו חזרתלאחר השחרור	הונגריה- דברצן

במידה ועלית באנייה, ציין את שמה אביוניה	שנת עליה: 1932	במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממתי עד מתי
---	--------------------------	--

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים):

נולדתי בשנת 1932 בדברצן שבהונגריה. היינו משפחה מאוד ממוצעת, מסורתיים ולא דתיים כל כך. היה לי אח שכבר נפטר. אימי הייתה עקרת בית ואבא עבד בכל מיני עבודות. הוא היה סוכן של כל מיני דברים. הלכתי לבית ספר יהודי. האמת שלא ממש הייתה לי ילדות. כשהייתי בת עשר כבר התחילו המאורעות והייתה המון אנטישמיות. הגויים צעקו לנו וזה היה לא נעים. הייתה לי חברה טובה, לא יהודייה, שאיתה גם נפגשתי כשהייתי לפני כמה שנים בהונגריה אבל זה כבר לא היה אותו הדבר כמו בתקופה שהיינו ילדות. היה נחמד לפגוש אותה, אבל זה לא היה אותו הדבר. אני לא זוכרת הרבה מהילדות ואני גם לא זוכרת הרבה דברים טובים כי האנטישמיות התחילה מאוד מוקדם. בדברצן היו הרבה דתיים, והייתי רואה איך הגויים תופסים אנשים דתיים עם זקנים ופאות ומושכים להם ומתעללים בהם.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

ברגע שנכנסו הגרמנים הלכנו עם טלאי צהוב. מאוד פחדתי ללכת עם זה, אבל זה לא היה להרבה זמן כי הכניסו אותנו לגטו כדי לאסוף את כל יהודי הונגריה. בגטו היינו עם עוד משפחה וגם עבדנו. בתור ילדים ביקשו שנעזור במין בית גדול שהיו בו הרבה זקנים. היינו שם עד שיום אחד אמרו לנו לקחת קצת חפצים והעבירו אותנו לאיזשהו מקום לידי הכיכר ומשם לקחו אותנו לתחנת רכבת ונסענו. ברכבת הסתובבנו כמה ימים, כנראה שהיה באותו זמן הדיון עם קסטנר על מנת להציל את יהודי הונגריה. היינו קצת באושוויץ, אבל ממש מעט זמן. משם לקחו אותנו לאוסטריה לשטרסכוך למחנה עצום, ולקחו לנו את כל מה שהיה בעל ערך. הפשיטו אותנו כדי לחטא אותנו ושהינו שם כמה ימים עד שלקחו אותנו לחוות כדי שנעבוד בשביל הגרמנים. שם עבדנו בשדה. רוב הזמן אלו היו עבודות קשות. לכל אחד היה מנשא, וגם הילדים עבדו. בערב, כשחזרנו, נתנו לנו קצת לחם ומרק וזה מה שהיה. בחוות הייתי עם משפחתי. כולם שם גרו עם המשפחות. הייתה במקום ארווה של סוסים עם קש ובה ישנו. במחנה עברנו המון הפצצות ותמיד רצנו להתחבא. אני חשבתי שאם אתחבאמתחת לעץ, הוא יגן עליי. לפעמים כל אחד רץ לכיוון אחר, ותמיד סחבתי איתי בגדים ישנים שנתנו לנו, ונסחבתי עם זה לעבודה, וכשהייתה אזעקה התחבאתי ונשכבתי ושמתי את המעיל עליי כדי שייגן עליי. זה לא היה פשוט. חיינו ללא תנאים, אבל באושוויץ ישר הרגו את האנשים. יום אחד אמרו לנו שוב להיכנס לרכבות, ורצו לקחת אותנו לטרייזינשטט. זה היה מחנה השמדה. ברכבת חיכינו המון שעות ולא היה לנו הרבה אויר משום שדחסו אותנו בתוכה ללא חלונות, היה רק איזה חריץ קטן. כשהרכבת התחילה לנסוע אמרו שלאמריקאים נודע שיש משלוח לטרייזינשטט, ולכן הם הפציצו את המסילה, ונפגעו אנשים שהיו קרובים לקטר. היה הד חזק, אך אנחנו למזלנו היינו יותר לקראת סוף הרכבת ולא נפגענו מהפיצוץ. אחר כך פתחו את הרכבות ואמרו לנו לחזור למחנה, ושם ישבנו ורעבנו. בחודש האחרון כבר לא היה אוכל. הגרמנים ברחו כי הם ידעו שהם מפסידים במלחמה ולא נשאר לנו כלום. אימי שמרה כל השואה כיכר לחם וצנצנת קפה עם סוכר בתוכה. היא אמרה שזה יהיה לעת צרה, וכך זה היה. כשכבר לא היה לנו מה לאכול, היינו כל פעם לוקחים ביס של לחם קשה ויבש וכפית סוכר וזה באמת החזיק אותנו.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ
(השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

הרוסים שיחררו אותנו. בבוקר כשהרוסים הגיעו הייתה שמחה והילולה, אבל אז המצב הפך ללא נעים משום שהרוסים אנסו את הנשים וזה היה נורא. למחרת רוב הנשים הלכו משם ברגל כי אחרי שביללה הרוסים אנסו כל מיני נשים צעירות, כולן יצאו לדרך ולא רצו להישאר שם יותר. אנחנו היינו שם זמן מה משום שאבא שלי ידע לדבר רוסית(במלחמת העולם הראשונה הוא היה בצבא הרוסי)והוא התיידד שם עם קצין רוסי ושאל אותו אם הוא יכול להשיג עגלה וסוסה.אחרי כמה זמן שהיינו שם והמקום הפך לעיר רפאים אחרי שהיו שם כל כך הרבה אנשים.פתאום המקום התרוקן ולא היה נעים להישאר שם. הקצין הרוסי נתן לנו סוס מסכן ועגלת עץ, אבל באמצע הדרך העגלה כבר לא כל כך זזה,ולכן הלכנו חלק ברגל עד שהגענו לצ'כיה, ושם קיבלו אותנו אנשים מהג'וינט.

עלינו עלרכבת שהביאה אותנו לעיר שלנו, ונתנו לנו בית מגורים אחר כי שלנו כבר היה תפוס על ידי הגויים. התנועות הציוניות עבדו במקום מאוד יפה, ולקחו את הילדים למוסד ששכן בבית גדול בו למדו אותנו קצת עברית ועיסוקים שונים. היינו שם עד שהצליחו להעלות אותנו לארץ. באותה תקופה אי אפשר היה לבוא לארץ בצורה לגאלית ונתנו לנו דרכונים, אולי הם היו מזויפים, אני לא זוכרת. לקחו אותנו ברכבת לנמל,ושם חיכתה מן ספינה קטנה יונית ורעועה.הדרך הייתה קשה. היטלטלנו בים וכולם כל הזמן רק הקיאו.היו על הספינה 40 נערים של השומר הצעיר שעלו ביחד מהונגריה. כשהתקרבו לחיפה שמענו מהרמקולים בקשר שהא"ם הכריז על הקמת המדינה. כשהגענו לישראל והיה אפשר לעלות, חטפתי מכת שמש כי בספינה היינו כל הזמן סגורים למטה.

נא ספרי/י על חיך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

לקחו אותנו למעברת אוהלים בפרדס חנה,ושם הסתובבנו כחודש עד שהחליטו באיזה קיבוץ לשים אותנו. אף אחד לא טיפל באנו עד שלקחו אותנו לקיבוץ מזרע,ושם היינו בחברת הנוער. חצי יום עבדנו ואחרי הצהריים למדנו. אחי ואימי גם כן עלו לארץ כשנתיים אחריי.בקיבוץ מזרע הייתי שנתיים. בחברת הנוער הכרתי את בעלי. התחתנתי בגיל 18,גיל מאוד צעיר. הוא הגיע לפנינו בקבוצה של בנים מפולין. אחרי שנתיים בחברת הנוער עבדתי בכל מיני עבודות: בניקיון, במטבח, במכבסה. בקיבוץ נשארנו כמה שנים שם נולדו שני הבנים שלנו. אחרי שהילדים נולדו היה לנו מאוד קשה בקיבוץ מפני שבקושי ראינו אותם, והתחלנו לחשוב על מעבר למקום אחר. חיפשנו בכל מיני מקומות. בעלי רצה עיר פיתוח, אך אני לא רציתי, נורא פחדתי

מישהו שהכרנו אמר לנו לבוא למולדת. במולדת היה מאוד קשה. היה פה המון עוני. בקיבוץ הייתה רמת חיים הרבה יותר גבוהה. בכל מקום היה בוץ וגרנו בצריף מסכן. במולדת עבדתי במפעל הדפסות במשך הרבה שנים. עבדו שם גם הרבה בחורות בפנסיה.אחר כך עבדתי במחסן בגדים קיפלתי שם בגדים. בעלי ניהל מסגרייה, ובאחד הימים הם עבדו ביגור, והוא נפל והוא נהרג בתאונת עבודה. כבר היו לי ארבעה ילדים כשהאסון של בעלי קרה. שתי הבנות היו צעירות ושני הבנים היו כבר בוגרים. נמרוד הלך לצבא. היו לי וויכוחים איתו. אני לא רציתי שילך לסיירת, אך זה לא עזר לי. אוריאל גם כבר התגייס. ביום כיפור נמרוד כבר היה שנתיים בצבא. נמרוד התגייס בגיל מאוד מאוחר, רק בגיל עשרים, מפני שכשבאנו למולדת פתחו כיתה א' כל שנתיים.

שנתיים אחרי מות בעלי נמרוד בני הבכור נפל במלחמת יום הכיפורים. פנינה בתי התחתנה ועברה לאילת (כיום היא גרה במולדת) עם שני נכדיי, ושלומית עברה לרם און.אוריאל היה הראשון שהתחתן. יש לו ארבעה ילדים כבר בוגרים. יש לי תשעה נכדים והם החיים שלי. עכשיו הנכד הגדול והנכדה שלי הביאו לי נינים. יש לי קשר מיוחד עם כולם. ביום יום אני הולכת לדורות בגלבוע, לא בכל יום. אני נפגשת גם עם חברות, זה היום יום. כשהנכדים היו קטנים הייתי נוסעת אליהם המון. עכשיו כבר פחות, אבל עכשיו כשישנינים אסע יותר.

לפני שלוש שנים השתתפתי בהצגה שהייתה של ניצולי שואה ביחד עם תלמידי כיתה ט'. הופענו בכל הארץ. היו 12 ילדים והיינו כמה מבוגרים. זה נתן לי המון. זה היה מאוד מרגש. בחיים לא חשבתי שאני אעלה על במה. הצגנו שלוש פעמים ואנשים ששמעו מאחרים רצו עוד אבל אי אפשר היה. זו הייתה הצלחה מיוחדת. כל אחד סיפר את הסיפור שלו מהשואה, ואז הם

עיבדו והציגו את זה. זה פתח אותי מאוד במשפחה כי אחרי כל האסונות מאוד נסגרנו, ועכשיו אני יכולה לדבר על הדברים. לניצולי שואה יש עניין של כבדהו וחשדהו בגלל מה שקרה לנו, ותמיד אני צריכה לראות מי לפניי. כשהנכדים שלי יצאו לטיולים בעולם תמיד אמרתי להם שכשאתם פוגשים מישהו, כבדהו וחשדהו. אחד הנכדים שלי כשהיה בטיול גנבו לו את הפלאפון והארנק, והוא אמר לי סבתא כמה צדקת. נשאר בנו משהו של חוזק לשרוד.

מנהלת בבית ספר במולדת מאוד עזרה לי עם הבנות בבית ספר אחרי שאביהם נהרג והיא הייתה משוחחת איתי. לפעמים הייתי שואלת איך שורדים והיא הייתה אומרת לי שיש שתי אפשרויות, או ששוקעים או שמחזיקים מעל פני המים. את זה אני כל כך זוכרת, שצריך לדעת לשרוד. בעלי היה במחנות מאוד קשים. הוא לא סיפר לי את סיפורו. עם גמר המלחמה הוא חזר לעירו לחפש את משפחתו, ולדאבנו לא נשאר אף אחד בחיים. כולם נספו בטרבלינקה. ממשפחתי גם כן כמעט לא נשאר אף אחד חוץ משתי בנות דודות שגרות כאן בארץ. כששלומית נסעה לפולין היא מצאה ביד ושם שבעה דפי עדות שלו שנתן כאשר הוא חזר מהמלחמה. הכול היה בפולנית ונתנו את זה לתרגום. אחרי שראינו את העדות שלו זה גרם לנו טלטלה במשפחה כי מעולם לא הכרנו את הסיפור שלו. הוא מטבעו היה איש מאוד שמח, וחבר שלו שקרא את העדות שאל איך זה יכול להיות שהוא היה כל כך שמח אחרי מה שהוא עבר. אני בליבי אמרתי תודה ולקח לי זמן להוציא את זה על כך שבעלי לא היה פה כשנמרוד נהרג. אמרתי לעצמי איך הוא ניצל מלחנות את זה שהילד שלו נהרג, הוא פשוט לא היה עובר את זה. כשנמרוד פעם נפל וקיבל מכה, הוא היה בהיסטריה. אז ככה שהוא לא עבר את חוויה של להיות בלי נמרוד.

ראיון: צליל פרנס, מולדת, יולי 2014